

prima instanță: S. Pilipenco
instanța de apel: G. Colev, A. Curdov, Șt. Starciuc

dosarul nr. 2ra-396/17

ÎNCHEIERE

10 martie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președinte, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Iuliana Oprea
Ion Druță

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursurilor declarate de Procuratura Generală a Republicii Moldova și Ministerul Justiției al Republicii Moldova

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Dmitrii Babov împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului moral

împotriva deciziei Curții de Apel Comrat din 24 noiembrie 2016, prin care apelul declarat de Dmitrii Babov a fost admis parțial, casată hotărârea Judecătoriei Ceadâr-Lunga din 26 iulie 2016 și emisă o nouă hotărâre prin care acțiunea a fost admisă parțial

constată:

La 28 aprilie 2016, Dmitrii Babov a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii a invocat că la 21 februarie 2013, la solicitarea ofițerului superior de urmărire penală O. Chiseeva, s-a prezentat la Inspectoratul de Poliție Comrat, unde i-a fost înmănată ordonanța privind recunoașterea în calitate de bănuț și explicate drepturile bănuțului pentru apărare.

Menționează că în ordonanța privind recunoașterea în calitate de bănuț a fost indicat că în privința lui există probe privind comiterea infracțiunii prevăzută de art. 190 alin. (5) Cod penal.

Sușine că de la ofițerul de urmărire penală O. Chiseeva a aflat că la 03 ianuarie 2013, procurorul interimar al UTA Găgăuzia V. Hrapacov a emis ordonanța privind pornirea urmăririi penale în privința funcționarilor SA „Carina” pe semnele componenței infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal, copia ordonanței respective fiindu-i înmănată în aceeași zi la 21 februarie 2013.

Evidențiază că prin încheierea judecătorului de instrucție al Judecătoriei Comrat din 26 aprilie 2013 a fost admisă contestația depusă de către el și ordonanța procurorului UTA Găgăuzia V. Hrapacov din 03 ianuarie 2013 privind pornirea urmăririi penale pe faptul comiterii de către funcționarii SA „Carina” a infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal, dosarul nr. 2013198001, a fost anulată.

Explică că în perioada examinării de către judecătorul de instrucție a contestației, urmărirea penală în privința lui continua și la 17 aprilie 2013 dosarul împreună cu raportul ofițerului al SUP al CRP Comrat O. Chiseeva coordonat cu șeful SUP al IP Comrat A. Ostreva, a parvenit în Procuratura mun. Comrat pentru punerea lui sub învinuire în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal și transmiterea cauzei în instanța de judecată ulterioară pentru examinarea cauzei în fond.

Indică că pentru prezentarea acuzației a fost invitat de procurorul F. Colța la Procuratura mun. Comrat pentru data de 29 aprilie 2013, însă, în rezultatul recunoașterii de judecătorul de instrucție a nulității ordonanței privind pornirea urmăririi penale, la 30 aprilie 2013 procurorul mun. Comrat F. Colța a emis ordonanța prin care a încetat procesul penal și l-a scos de sub urmărirea penală.

Consideră că dânsul a fost scos de sub urmărirea penală și urmărirea penală în privința lui a fost încetată pe temei de reabilitare.

Susține că a fost tras ilegal la răspunderea penală și prin prisma prevederilor art. 3 alin. (1) lit. a) și art. 6 lit. b) din Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești este îndreptățit la recuperarea prejudiciului în modul și în limitele prevăzute de această lege.

Remarcă că în legătură cu tragerea ilegală la răspunderea penală, i-au fost cauzate suferințe manifestate prin influențarea negativă asupra stării lui de sănătate rezultate prin stări de insomnie și agitație.

Mai explică că tragerea la răspunderea penală i-a schimbat modul lui de viață, fiind nevoit pe parcursul a 2 luni să irosească mult timp la consultările cu avocatul privind situația creată, participarea în ședințele de judecată, iar, în același timp fiind director la SA „Carina” nu se putea concentra la lucrul său și din cauza acestor rezultate activității întreprinderii au început să se agraveze. Mai mult că atitudinea angajaților întreprinderii față de el s-a schimbat și mulți parteneri s-au refuzat de serviciile întreprinderii.

Își întemeiază pretențiile în baza dispozițiilor art. 8, 10, 11, 1398, 1405 Cod civil, art. 3, 6, 10, 11 din Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, art. 7, 39 alin. (7), 85 alin. (1) pct. 1), 166-167 CPC.

Solicită admiterea acțiunii și încasarea din contul bugetului de stat a sumei de 300000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

Prin încheierea Judecătorei Ciadîr-Lunga din 18 mai 2016, a fost atrasă în proces în calitate de intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova.

Prin hotărârea Judecătorei Ciadîr-Lunga din 26 iulie 2016, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Comrat din 24 noiembrie 2016, a fost admis parțial apelul declarat de Dmitrii Babov, casată hotărârea primei instanțe și emisă o nouă hotărâre prin care acțiunea a fost admisă parțial.

A fost încasat din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Dmitrii Babov suma de 2000 lei cu titlu de prejudiciu moral. În rest, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

La 30 noiembrie 2016, prin intermediul Oficiului Poștal, Procuratura Generală a Republicii Moldova a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Comrat din 24 noiembrie 2016, prin care a solicitat admiterea acestuia, casarea deciziei recurate cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu decizia recurată, considerând-o neîntemeiată.

Având în vedere prevederile art. 118 alin. (1) CPC, menționează că Dmitrii Babov, cât și reprezentantul acestuia nu au prezentat instanței careva dovezi concludente în susținerea faptului că efectuarea urmăririi penale în privința lui Dmitrii Babov negativ a influențat asupra stării lui fizice sau psihice.

Cu referire la prevederile art. 11 din Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, susține că la examinarea cauzei în instanța de apel nu s-a dovedit că acțiunile organului de urmărire penală sunt ilicite, în special careva încălcări procedurale în cadrul urmăririi penale prin care ar putea fi încălcate drepturile lui Dmitrii Babov.

Explică că dispozițiile art. 3 din Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești indică în ce cazuri anume apare dreptul la repararea prejudiciului, pe când în ședințele de judecată nu s-a constatat că în privința lui Dmitrii Babov de către organul de urmărire penală în mod ilicit ar fi fost aplicate reținerea, măsura preventivă în formă de arest sau declarația de a nu părăsi localitatea sau țara etc.

La 22 decembrie 2016, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Comrat din 24 noiembrie 2016, prin care a solicitat admiterea acestuia, casarea deciziei recurate cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu decizia recurată, considerând-o neîntemeiată.

Susține că instanța de apel a interpretat eronat normele de drept material ce reglementează aprecierea prejudiciului material și moral.

Menționează că dispozițiile art. 3 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 stabilesc că este ireparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declarațiile de a nu părăsi localitatea sau țara, tragerii ilegale la răspundere penală, astfel pentru angajarea răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin erori judiciare și de urmărire penală sunt necesare unele condiții speciale și anume existența faptei ilicite, respectiv nu orice acțiune a organelor de drept atrage răspunderea statului.

Atenționează că Dmitrii Babov nu a fost reținut sau arestat, în privința sa nu a fost aplicată nicio măsură preventivă, respectiv nu a fost limitat în drepturile sale și tras la răspunderea penală pentru a încasa prejudiciu din bugetul de stat.

Totodată explică că Dmitrii Babov nu a prezentat careva probe concludente prin care să se atestă faptul că bănuiala sa ar fi avut careva efecte negative asupra reputației sale.

Susține că instanța de apel nejustificat a încasat din bugetul de stat în beneficiul lui Dmitrii Babov suma de 2000 lei drept compensație pentru prejudiciu moral, or, relevă că temeiul de încetare a procesului penal în privința lui Dmitrii Babov nu cade sub incidența prevederilor Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

Obiectează că instanța de apel nu a constatat pe deplin toate circumstanțele importante ale pricinii, ținând cont de faptul că cererea de chemare în judecată a lui Dmitrii Babov privind încasarea prejudiciului moral în temeiul Legii nr. 1545, urma a fi depusă în termenul de 3 ani calculat de la 10 aprilie 2013 când s-a încetat urmărirea penală în privința ultimului, termenul limită fiind până la 10 aprilie 2016, pe când cererea de chemare în judecată a fost depusă la 29 aprilie 2016.

În acest sens, remarcă că termenul de 3 ani nu poate fi calculat de la 26 aprilie 2013 data emiterii încheierii definitive și irevocabile, ori, în cauza enunțată la 26 aprilie 2013 a fost respinsă ca neîntemeiată pornirea urmăririi penale și la această dată deja a rămas irevocabilă ordonanța de încetare a urmărire penală din 10 aprilie 2013.

Consideră că având în vedere că a fost omis termenul legal de înaintare a acțiunii, reclamantul Dmitrii Babov urmează a fi sancționat de lege pentru pasivitatea sa față de respectarea termenului de prescripție, cu respingerea acțiunii ca fiind depusă peste termenul stabilit de lege.

La 16 februarie 2017, Procuratura Generală a Republicii Moldova a depus referință la cererea de recurs declarată de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, prin care a solicitat admiterea cererii de recurs declarată de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, casarea deciziei instanței de apel și pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Astfel, se constată că recurenții s-au conformat prevederilor legale și au declarat recursurile la 30 noiembrie 2016 și respectiv 22 decembrie 2016 împotriva deciziei Curții de Apel Comrat din 24 noiembrie 2016, în termenul legal.

Examinând temeiurile recursurilor, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile sunt inadmisibile din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile declarate de Procuratura Generală a Republicii Moldova și Ministerul Justiției al Republicii Moldova nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Prin urmare, argumentele recursului nu indică la încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Aici, completul Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posedă puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe când în recursurile declarate de Procuratura Generală a Republicii Moldova și Ministerul Justiției al Republicii Moldova, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Distinct de cele relatate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a

considera recursurile declarate de Procuratura Generală a Republicii Moldova și Ministerul Justiției al Republicii Moldova ca inadmisibile.

În conformitate cu art. art. 270, art. 433 lit. a), art. 440 CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

dispune:

Recursurile declarate de Procuratura Generală a Republicii Moldova și Ministerul Justiției al Republicii Moldova se consideră inadmisibile.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Iuliana Oprea

Ion Druță